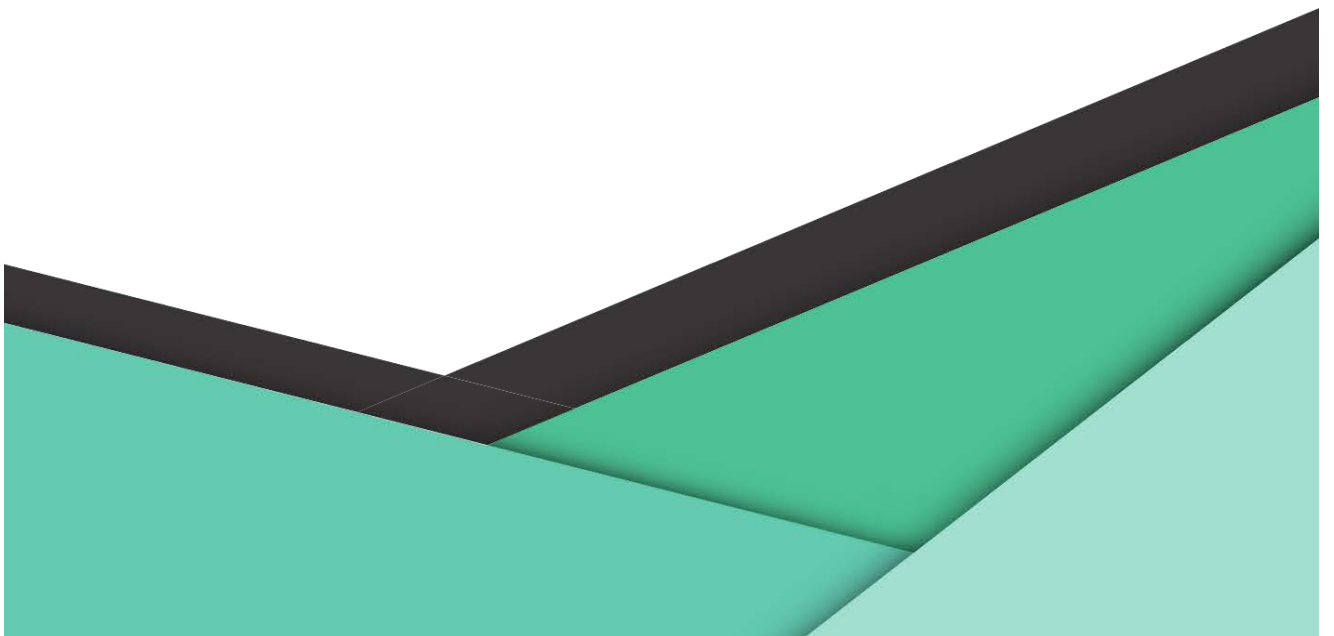

Deel 4

Het Relancebeleid

Hoofdstuk 15

Van crisisteun naar relance: ‘Vlaamse Veerkracht’

1. Inleiding

In de Septemberverklaring 2020 stelde minister-president Jan Jambon dat de Vlaamse Regering **4,3 miljard euro** vrij zou maken voor haar relanceplan. Dat plan moet de Vlaamse welvaart en het welzijn van de Vlamingen helpen versterken na corona.

Het relanceplan rust op zeven speerpunten:

5. Economie en samenleving verduurzamen
6. Investeren in infrastructuur
7. Vlaanderen digitaal transformeren
8. Investeren in mensen en talenten
9. Het Vlaamse zorg- en welzijnssysteem versterken
10. De coronacrisis beheren en Brexit
11. De overheid efficiënter maken

Het plan is verder onderverdeeld in **35 clusters en 180 projecten**. Een eerste rapportering over de voortgang van deze projecten werd uitgevoerd in april 2021.

De 4,3 miljard euro middelen werden doorvertaald naar 158 projecten met een achterliggend relancebudget en gebundeld in 34 grotere logische clusters. Daarnaast zijn er 22 projecten zonder middelen uit de Vlaamse relanceprovisie, gebundeld in de 35ste cluster.

Een groot aantal van de projecten werd opgenomen in het **interfederaal Belgisch ‘Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht’** en overlegd met de Europese Commissie ten einde gefinancierd te worden via de subsidie-enveloppe uit de Europese ‘Faciliteit voor Herstel en Veerkracht’ (FHV).

De FHV zal immers financiële steun bieden aan de lidstaten voor investeringen en hervormingen, onder meer met betrekking tot de groene en digitale transitie en de verduurzaming en veerkracht van de nationale economieën, en dit ten belope van 672,5 miljard euro, waarvan een onderdeel subsidies en een onderdeel leningen.

Om aanspraak te kunnen maken op de middelen binnen de FHV moeten lidstaten een **Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV)** opstellen waarin zij hun hervormings- en investeringsagenda vastleggen. Betalingen aan de lidstaten kunnen uiterlijk tot eind 2026 gebeuren. De finale plannen dienden ingediend te worden tegen 30 april 2021 bij de Europese Commissie.

Belangrijk is dat de hervormingen en investeringen zoveel mogelijk aansluiten bij de uitdagingen in het kader van het **Europees Semester** (landenspecifieke aanbevelingen 2019 en 2020), een bijdrage aan de groene (37% van de middelen voor klimaat) en digitale transitie (20% van de middelen) leveren en o.a. rekening houden met het principe ‘do no significant harm’.

Op het overlegcomité van 12 januari 2021 werd een akkoord bereikt over de **verdeling van de 5,925 miljard euro subsidies**⁶² dewelke aan België zijn toegewezen in het kader van de Europese herstel- en veerkrachtfaciliteit (FHV). Vlaanderen kan aanspraak maken op **2,255 mia €**.

Daartoe heeft de Vlaamse regering op 30 april haar goedkeuring gegeven aan de **Vlaamse inbreng** in het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht.

Er zijn binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht **aldus drie categorieën van projecten**:

1) projecten met middelen uit de 4,3 miljard € Vlaamse Veerkracht-enveloppe die ingebracht worden in het 'Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht' en dus met Europese middelen (aan België toegewezen) gefinancierd zullen worden;

2) projecten met middelen uit de 4,3 miljard € VV-enveloppe die **niét** ingebracht worden in het 'Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht' en dus via Vlaamse schuldcreatie gefinancierd zullen worden;

3) projecten die geen beroep doen om de VV-enveloppe van 4,3 miljard € en dus met de reguliere voorziene begrotingsmiddelen gefinancierd worden.

2. Het Vlaamse Relanceplan – Vlaamse Veerkracht

Onderstaand gaan we enkel in op de projecten die vallen onder de verantwoordelijkheid van het beleidsdomein EWI. Voor een totaalzicht op de Vlaamse Veerkrachtprojecten verwijzen we naar het monitoringdocument en de website van de Vlaamse Regering: <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/vlaamse-veerkracht>.

In totaal gaat het om **511 mio €** middelen uit de enveloppe van 4,3 miljard € aangevuld met **50 mio €** Brexi-middelen en met **70 mio €** Vlaamse ESR-8 kapitaalinvesteringsmiddelen voor imec.

Samen dus **631 mio €**.

Vlaamse EWI-Veerkrachtprojecten met Europese middelen gefinancierd

Voor de **cluster 'versterking O&O'** werd 280 miljoen euro voorzien. Hiervan gaat 100 miljoen euro naar het versterken van O&O bij bedrijven, 60 miljoen naar het versterken van het onderzoeksveld en het versnellen van O&O, 100 miljoen euro voor het versterken van onderzoeksinfrastructuur, en 20 miljoen euro naar het actieplan bio-economie.

Onder de **cluster 'waterstofonderzoek'** vallen investeringen in het kader van de IPCEI (important Projects of Common European Interest). Via IPCEI-projecten stimuleert de EU de lidstaten om middelen te bundelen in grote geïntegreerde projecten die bijdragen aan de concurrentiekracht van de Unie. Via zo'n projecten kunnen aanzienlijk marktfalen of grote maatschappelijke uitdagingen aangepakt worden waarvoor er anders geen oplossing zou komen. Dit gaat om een budget van 125 miljoen euro.

In de cluster **'uitbouwen circulaire economie'** wordt 55 miljoen euro vastgelegd. Hiervan gaat 25 miljoen euro naar het beleidsdomein EWI, namelijk 15 miljoen euro naar circulaire economie/industrie en 10 miljoen euro naar circulair bouwen. Er wordt 30 miljoen euro voorzien voor de recyclagehub, bij het beleidsdomein Omgeving.

---

⁶²Dit bedrag ging uit van de hypothese dat de lidstaat België uit de FHV een bedrag van 5,925 miljard euro zou krijgen. In gevolge de betere economische prestaties werd dit bedrag op 30 juni 2022 verminderd naar 4,524 miljard euro. Als gevolg hiervan zal het bedrag dat Vlaanderen verkrijgt ook verminderen. Op het overlegcomité zal hierover nog een akkoord moeten gevonden worden tussen de federale overheid en de deelgebieden.

Voor de cluster **'blue deal'** wordt een budget van 233 miljoen euro voorzien. Binnen het beleidsdomein EWI is hier 10 miljoen euro voor waterbesparende technieken via Ecologiesteun van VLAIO en 6 miljoen euro voor kennisopbouw rond droogteresistente teelten en nieuwe teelten. Voor droogteresistente teelten is er bijkomend nog 10 miljoen euro voorzien bij het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Tabel 57 Dossiers die vallen onder het Relanceplan Vlaamse Veerkracht en ingebracht worden in het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht en Europees gefinancierd worden: ingedeeld in 'clusters' van projecten (in miljoen euro)

Cluster 'versterking O&O'	280
1. versterking O&O bedrijven	100
2. versterking onderzoeksveld en versnelling O&O	60
3. versterken onderzoeksinfrastructuur	100
4. actieplan bio-economie (10 mio € in 2020 en 10 mio € in 2022)	20
Cluster 'waterstofonderzoek'	125
1. investeringen in kader 'Important Projects of Common European Interest' (IPCEI) Waterstof	125
Cluster 'uitbouwen circulaire economie'	25
1. circulaire economie/industrie	15
2. circulair bouwen	10
Cluster 'blue deal'	16
1. investeren in waterbesparende technieken via Ecologiesteun bij VLAIO	10
2. kennis opbouwen rond droogteresistente teelten en nieuwe teelten	6

Vlaamse EWI-Veerkrachtprojecten, niet ingebracht in het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht en dus Vlaams gefinancierd

Er zijn ook dossiers binnen het Relanceplan Vlaamse Veerkracht die niet opgenomen worden in het Nationale Plan voor Herstel en Veerkracht.

In de cluster **'digitaliseren Vlaamse media- en cultuursector'** wordt in totaal 50 miljoen euro geïnvesteerd. Hiervan is 10 miljoen euro binnen het beleidsdomein EWI voor het project digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse mediasector. Er gaat ook 29 miljoen euro naar het beleidsdomein Cultuur, Jeugd en Media.

Binnen de cluster **'verbetering en verduurzaming ruimtelijke ordening'** wordt in totaal 93 miljoen euro voorzien. Hiervan is 25 miljoen euro binnen het beleidsdomein EWI: 10 miljoen euro voor vernieuwing bedrijventerreinen en 25 miljoen euro voor handelskernversterking.

In de cluster **'iedereen lokaal digitaal'** wordt 120 miljoen euro geïnvesteerd. Hiervan wordt 20 miljoen euro voor Smart Cities voorzien, niet opgenomen in het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht. Er wordt 100 miljoen euro geïnvesteerd via het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en deze wordt wel opgenomen in het Nationale Plan voor Herstel en Veerkracht.

In de cluster **'Brexit'** wordt een budget van 83 miljoen euro voorzien. Via VLAIO wordt er 50 miljoen euro voorzien voor het Brexit-actieplan voor de ondersteuning van bedrijven. Het agentschap zal deze steun vanaf 1 februari 2021 aanwenden om een 'Brexit veerkrachtsubsidie' toe te kennen aan Vlaamse kmo's die door Brexit genooddaakt zijn hun strategisch businessplan te herzien. Onder deze cluster wordt voor FIT 30 miljoen euro en voor VLAM 3 miljoen euro voorzien.

De meeste van de hierboven vermelde acties worden gefinancierd via Vlaamse schuldopbouw. De maatregelen met betrekking tot Brexit worden gefinancierd met een deel van de inkomsten van de Brexit Adjustment Reserve (BAR), die in totaal 198,8 miljoen euro bedragen. De Europese Commissie wil met "Brexit

Adjustment Reserve“ de economische en sociale gevolgen van Brexit helpen opvangen in de lidstaten en sectoren die het zwaarst getroffen zijn. De totale begroting zal 5 miljard euro bedragen.

Tabel 58 Dossiers die vallen onder het Relanceplan Vlaamse Veerkracht maar NIET ingebracht worden in het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht (in miljoen euro)

Cluster 'iedereen lokaal digitaal'	20
Smart Cities - toepassingen	20
Cluster 'Brexit'	50
ondersteuning bedrijven: Brexit-actieplan via VLAIO	50
Cluster 'Digitaliseren Vlaamse media- en cultuursector'	10
digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse mediasector	10
Cluster 'verbetering en verduurzaming ruimtelijke ordening'	35
1. vernieuwing bedrijventerreinen	10
2. handelskernversterking	25

Projecten die met de reguliere begrotingsmiddelen gefinancierd worden.

Tabel 59 Dossiers die vallen onder het Relanceplan Vlaamse Veerkracht maar geen beroep doen op de 4,3 mio € financiële middelen die werden uitgetrokken (in miljoen euro)

Dossiers die vallen onder het Relanceplan Vlaamse Veerkracht maar GEEN beslag leggen op de 4,3 mia € financiële middelen die werden uitgetrokken	
1. imec: uitbreiding clean room (40 mio €) en 2de Xpand Fonds (30 mio €)	70
2. verschillende instrumenten in de schoot van PMV: 4 projecten (achtergestelde leningen / waarborgen / Welvaartfonds / win-win lening en vriendenaandeel)	
3. uitrol glasvezelnetwerk en 5G	
4. Flanders Future Tech Fund bij PMV	
5. investeringen in vlaggenschipprojecten van Vlaamse havens inzake CO2-capaciteit & hergebruik	
6. eenmalige investeringsimpulsen om mee te spelen in mogelijke Europese subsidie-enveloppen	

Tot slot zijn er voor Vlaanderen ook nog bijkomende middelen voorzien uit React-EU (114,7 miljard euro). React-EU is een voorstel van de Europese Commissie om een financiële top-up van de traditionele cohesie programma's te doen in de nasleep van de coronacrisis. De middelen moeten vooral aangewend worden om crisismaatregelen te nemen, de economie verder te ondersteunen en de capaciteit voor crisisrespons in de zorg uit te breiden. Van de 37,5 miljard euro die in 2021 verdeeld wordt, zal 245 miljoen euro naar België stromen.

Meer details over de verschillende projecten kan je terug vinden op de EWI-website via <https://www.ewi-vlaanderen.be/vlaamseveerkracht>.